

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (A. Paniș)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, V. Negru, E.Palanciuc)

DECIZIE

07 iunie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența
Președinte, judecător
Judecători

Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic
Aliona Miron

examinând recursul depus de Evghenii Lisov,
în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă
de Evghenii Lisov și Oleg Lisov împotriva Primăriei mun. Chișinău, terț Dmitra
Lisov cu privire la contestarea actului administrativ,
împotriva încheierii din 16 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin
care a fost declarat inadmisibil apelul depus de Evghenii Lisov și Oleg Lisov
împotriva hotărârii din 25 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a ț ă :

La 02 februarie 2017, Lisov Evghenii a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Primăriei municipiului Chișinău cu privire la recunoașterea și autentificarea
dreptului de proprietate asupra ½ cotă-parte a terenului de pe lângă casa de locuit cu
suprafața de 0,181 ha de pe str. xxxxx și recunoașterea dreptului de proprietate
privată asupra lotului de pământ cu suprafața de 653 m.p. de pe str. xxxxxx

Prin hotărârea din 21 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru
acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea din 21 august 2018 a Judecătoriei Chișinău,
sediul Centru, Evghenii Lisov a contestat-o cu apel.

Prin decizia din 07 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul
declarat de Evghenii Lisov, a fost casată hotărârea din 21 august 2018 a Judecătoriei
Chișinău, sediul Centru cu trimiterea cauzei spre rejudecare în primă instanță.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 26 martie 2019 a fost
introdus în proces intervenientul accesoriu Dmitra Lisov.

Ulterior, reclamantii Evghenii Lisov și Oleg Lisov (succesorul Dmitrei Lisov)
au înaintat o cerere privind obligarea Primăriei municipiului Chișinău de a emite

actului administrativ privind privatizarea terenului aferent casei de locuit din str. xxxxx, nr.cadastral xxxxx, din suprafața de 0.181 ha, câte ½ cotă parte pentru Evghenii Lisov și Oleg Lisov, precum și recunoașterea dreptului de proprietate privată asupra terenului menționat pe numele lor.

Prin hotărârea din 25 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea din 25 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, la data de 17 martie 2020 Evghenii Lisov și Oleg Lisov au contestat-o cu apel.

Prin încheierea din 16 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost declarat inadmisibil apelul depus de Evghenii Lisov și Oleg Lisov pe motiv că nu a fost depusă motivarea apelului.

La 22 februarie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Evghenii Lisov a depus recurs împotriva încheierii din 16 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău. Totodată, recurentul a solicitat repunerea în termen a recursului.

În motivarea recursului a indicat că pentru ședința instanței de apel nu a fost citat și prin urmare, nu a cunoscut despre încheierea din 16 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, aflând ulterior despre ea.

La 12 aprilie 2023 Curtea Supremă de Justiție a expediat intimății Primăriei mun. Chișinău copia recursului cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, însă aceasta nu au făcut uz de dreptul procedural respectiv și nu a depus referință.

În conformitate cu art. 243 alin. (2) Cod administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Studiind materialele cauzei, Completul Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de Evghenii Lisov urmează a fi declarat inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizie prin care declară recursul inadmisibil.

În conformitate art. 242 Cod administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

După cum denotă actele cauzei, prin încheierea din 16 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost declarat inadmisibil apelul depus de Evghenii Lisov și Oleg Lisov, deoarece motivarea apelului nu a fost depusă.

Conform scrisorii de expediere a actului judecătoresc, încheierea din 16 septembrie 2020 a fost expediată prin poștă în adresa recurentului Evghenii Lisov, însă nu sunt date despre recepționarea ei.

Totodată, încheierea din 16 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin intermediul poștei electronice (lia_covaliov@mail.ru), la data de 24 septembrie 2020 a fost notificată avocatului Natalia Covaliov, care a reprezentat interesele lui Oleg Lisov în instanța de apel și după cum atestă actele cauzei, Oleg Lisov are domiciliu comun cu recurentul Evghenii Lisov – xxxxx.

Materialele cauzei atestă că la data de 02 septembrie 2022 Evghenii Lisov a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani o cerere, prin care a solicitat să-i fie eliberate hotărârile primei instanțe și a instanței de apel. Prin urmare, la data de 02 septembrie 2022 recurentul Evghenii Lisov cu certitudine cunoștea despre emiterea încheierii instanței de apel din 16 septembrie 2020, ulterior contestată cu recurs.

În acest context, se reține că, încheierea din 16 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost publicată pe Portalul Național al Instanțelor: www.instante.justice.md, la 24 septembrie 2020.

Instanța de recurs punctează că, hotărârile instanțelor judecătorești, pronunțate de judecătoria și de curțile de apel, sunt transferate din Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor pe portalul național al instanțelor de judecată, în regim real (pct.7-8 și 17 din Regulamentul privind modul de publicare a hotărârilor judecătorești pe portalul național al instanțelor de judecată și pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, aprobat prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.658/30 din 10 octombrie 2017).

Potrivit acestor prevederi, scopul existenței portalului național al instanțelor de judecată îl constituie susținerea unui mediu informațional virtual și accesibil pentru cetățeni. Informațiile publicate pe portalul național al instanțelor de judecată și pe pagina web a Curții Supreme de Justiție includ lista cauzelor fixate pentru judecare, hotărârile instanței de judecată, citațiile în fața instanței și alte informații relevante pentru justițiabili.

Materialele cauzei atestă că la 22 februarie 2023 Evghenii Lisov a depus recurs împotriva încheierii din 16 septembrie 2020 Curții de Apel Chișinău, cu încălcarea evidentă și excesivă a termenului legal de 15 de zile prevăzut la art.242 din Codul administrativ, în speță, aproape 3 ani de zile.

Este de remarcat că recurentul Evghenii Lisov a participat la examinarea cauzei în cadrul ședințelor de judecată a instanței de fond, precum și că acesta, nefiind de acord cu soluția primei instanțe, a contestat-o cu apel.

Astfel, fiind participant la proces și fiind interesat de soarta soluționării litigiului în care este implicat, Evghenii Lisov trebuia să demonstreze un rol activ, manifestând comportament de bună-credință față de drepturile și obligațiile sale procedurale. În acest sens, reclamantul/apelant/recurent trebuia să facă uz de toate drepturile sale procedurale, pentru a lua cunoștință de încheierea instanței de apel, pronunțată asupra apelului său. Prin urmare, recurentul a dispus de suficient timp de a-și valorifica dreptul de a declara recurs în interiorul termenului legal.

Sub acest aspect, instanța de recurs reiterează că Evghenii Lisov, nefiind de acord cu soluția instanței de fond, a depus cererea de apel. Deci, recurentul, fiind primul interesat de progresul procedurilor judiciare în cauza deferită judecătii, urma să manifeste diligență sporită în vederea respectării termenilor stipulați de legiuitor pentru demararea procedurii în ordine de recurs.

Or, fiind cel interesat de soluționarea cauzei în ordine de recurs, Evghenii Lisov trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a-și proteja dreptul de acces la instanță, după cum sugerează și jurisprudența CEDO, prin efectuarea actului de procedură până la expirarea termenului prevăzut de lege, la caz, prin depunerea recursului în termen.

Drept consecință, intervine aplicarea sancțiunii procedurale prevăzută la art.243 alin.(1) lit.a) din Codul administrativ de declarare a recursului inadmisibil.

Conform art.24 alin.(1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Completul Curții Supreme de Justiție menționează că neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Prin prisma art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, reclamantul/apelant/recurent avea obligația prezumată de a manifesta diligență și atitudine activă și la un interval rezonabil de timp să se intereseze prin mijloace eficiente referitor la apelul depus.

Această acțiune procesuală era vital necesară pentru întreprinderea măsurilor de protejare a dreptului de acces la instanță și declararea în termen a căii de atac (recursul), în caz contrar intervenind cu titlu de sancțiune procedurală, declararea recursului inadmisibil.

În cazul din speță, recurentul a depus recursul împotriva încheierii instanței de apel cu omiterea excesivă a termenului de demarare a căii de atac în ordine de recurs, după scurgerea aproape a 3 ani de zile de la emiterea încheierii contestate. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de recurs este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca și consecință după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac. Prin urmare, nerespectarea termenului de depunere a recursului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv a lui Evghenii Lisov, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale. Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Referitor la cererea de repunere în termen, Completul Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

În conformitate cu prevederile art.65 alin.(1), (2) din Codul administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului. Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Completul de judecată menționează că importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, pe de altă parte contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii uzării de către participanții la proces cu rău-credință de drepturile lor procedurale.

Din conținutul cererii de recurs nu rezultă careva motive plauzibile ce au determinat omiterea termenului legal de depunere a recursului împotriva încheierii din 16 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

În această ordine de idei, instanța de recurs apreciază, ca fiind declarative, argumentele invocate de Evghenii Lisov în justificarea omiterii evidente și excesive a termenului de depunere a recursului împotriva încheierii instanței de apel.

În lumina celor constatate, instanța de recurs ajunge la concluzia de a respinge cererea recurentului cu privire la repunerea în termenul de depunere a recursului, or, în cazul acceptării unui recurs tardiv se va încălca principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 și preambulul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, ceea ce este inadmisibil.

Neexecutarea dispozițiilor normelor de drept material determină aplicarea sancțiunilor procedurale, cu survenirea efectelor negative. La caz, este notabil că certitudinea legală impusă regulilor procedurii de contencios administrativ, în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile recurentului, cât și ale intimatului, astfel încât instanța de contencios administrativ, nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură, în vederea exonerării recurentului de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către acesta a efectelor legale.

Imperioasă speței este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. Aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume, să garanteze securitatea juridică, fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu, care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza *Brumărescu c. României*, cauza *Marckx c. Belgiei*).

De asemenea, în cauza *Bodiu vs Republica Moldova* Curtea a considerat că prin admiterea recursului după scurgerea unei perioade considerabile de timp și în absența vreunei explicații plauzibile de ce nu a făcut-o mai devreme, a adus la zero tot procesul judiciar, care s-a finalizat cu o decizie definitivă și executorie și astfel a constituit *res judicata*. În plus, renunțarea la o astfel de hotărâre, după ce va deveni definitivă și neaplicabilă, va constitui o ingerință în dreptul beneficiarului hotărârii de a se bucura de această posesie. Astfel, Curtea a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice și încălcarea dreptului la un proces echitabil în sensul art.6§1 din Convenție.

Imperioase speței sunt și dezideratele statuate de CtEDO în cauza *Pononyov vs Ucraina*, conform cărora, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen

după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. Curtea a recunoscut că este în primul rând la discreția instanțelor naționale să decidă în privința extinderii termenului limită pentru declararea unui recurs, însă această discreție nu este nelimitată. Instanțelor li se cere să aducă motive. Unul din motive poate fi, de exemplu omisiunea autorităților de a informa părțile despre decizia adoptată în privința cauzelor acestora. Chiar atunci, totuși, posibilitatea extinderii nu poate fi nelimitată, din moment ce părțile trebuie să i-a măsuri în intervale rezonabile de timp pentru a afla despre progresul procedurilor judiciare despre care aceștia cunosc. În fiecare caz, instanțele naționale trebuie să verifice dacă motivele privind extinderea termenului limită pentru recurs poate să justifice ingerința în principiul res judicata, în special dacă legislația națională nu limitează discreția fie în ceea ce privește timpul sau motivele pentru extinderea termenului limită. În acest caz, Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

În atare circumstanțe, declararea recursului depus de Evghenii Lisov ca fiind inadmisibil, este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. În susținerea opiniei enunțate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ amintește că art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și a Libertăților Fundamentale ale Omului îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil.

În practica sa constantă, Curtea a reiterat că „dreptul la instanță”, la fel ca și dreptul de acces, nu are un caracter absolut. În această privință Curtea Europeană, în multe cauze similare, nu exclude ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac (cauza Bacev vs. fosta Republică Iugoslavă a 12 Macedoniei; Kemp vs. Luxemburg; Diaz Ochoa vs Spania), în care CEDO a reiterat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

Din considerentele menționate, Completul Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea recurentului cu privire la repunerea în termenul de depunere a recursului și de a declara inadmisibil recursul depus de Evghenii Lisov împotriva încheierii din 16 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art.65, 191 alin.(5), art.241, art.242 și art.243 alin.(1) lit.a) și alin.(2) în coroborare cu art.236 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge cererea lui Evghenii Lisov cu privire la repunerea în termenul de declarare a recursului.

Se declară inadmisibil recursul depus de Evghenii Lisov împotriva încheierii din 16 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Evghenii Lisov și Oleg

Lisov împotriva Primăriei mun. Chișinău, terț Dmitra Lisov cu privire la contestarea actului administrativ.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Tamara Chișca-Doneva

Judecători

Mariana Pitic

Aliona Miron